

Δηλητηρίαση

Δηλητηριώδεις

ουσίες

Αν το δηλητήριο έχει ληφθεί από το στόμα, απομακρύνεται με εμετό ή πλύση στομάχου. Το δηλητήριο απομακρύνεται με άφθονο νερό, αφού αφαιρεθούν τα ρούχα. Αν το δηλητήριο είναι αέριο, σκόνη, καπνός, σταγονίδια (φωταέριο, υδρόθειο κ.ά.), απομακρύνεται το άτομο από το χώρο. Αν το δηλητήριο έχει ληφθεί από το στόμα, απομακρύνεται με εμετό ή πλύση στομάχου. Η πρόκληση εμετού ή η πλύση στομάχου είναι αποτελεσματική, όταν γίνεται μέσα σε τέσσερις ώρες από τη λήψη και ακόμη έπειτα από 8 έως 15 ώρες, όταν πρόκειται για μαζική λήψη ορισμένων ουσιών, όπως σαλικυκλικά (π.χ., ασπιρίνη), τρικυκλικά (π.χ., Valium), αντικαταθλιπτικά (π.χ., Minitran). Απαγορεύονται η πρόκληση εμετού και η πλύση στομάχου σε περίπτωση κώματος και σπασμών. Η επιτάχυνση της αποβολής του δηλητηρίου γίνεται με αυξημένη διούρηση και αιμοκάθαρση, ανάλογα με τη φύση του δηλητηρίου.

Αντίδοτα

Πρέπει να φροντίσουμε να δώσουμε το κατάλληλο αντίδοτο για το δηλητήριο που έχει επιδράσει στον οργανισμό του ασθενούς. Αν δεν έχουμε πληροφορίες γι' αυτό, καλό θα είναι να ελέγξουμε αν στον περιβάλλοντα χώρο του αρρώστου υπάρχουν δηλητήρια (χάπια). Διαφορετικά χρησιμοποιούμε γενικά αντίδοτα.

Γενικά

αντίδοτα

Τρία ποτήρια νερό με τρεις κουταλιές σούπας αλεύρι ή πατατάλευρο.

Αν το δηλητήριο είναι αλκαλοειδές, χορηγείται τανίνη ή τσάι ή υπερμαγγανικό κάλιο. Αν το δηλητήριο είναι βαρύ μέταλλο, χορηγείται ασπράδι αβγών και γάλα ή ενεργοποιημένος ζωικός άνθρακας. Το μεικτό ή γενικό αντίδοτο αποτελείται από δύο μέρη ενεργοποιημένου ζωικού άνθρακα, ένα μέρος τανίνης και ένα μέρος διοξειδίου του μαγνησίου (τρεις κουταλιές της σούπας σε ένα ποτήρι νερό). Η δοσολογία αυτή μπορεί να επαναληφθεί, αρκεί να μην ξεπεράσει τη χωρητικότητα του στομάχου. Ως εναλλακτική λύση είναι τρία ποτήρια νερό με μια κουταλιά της σούπας αλεύρι ή πατατάλευρο στο καθένα. Αν το δηλητήριο είναι φαρμακευτική ουσία με κατασταλτική δράση, χρειάζεται διέγερση του νευρικού συστήματος με αντίστοιχα φάρμακα (καφεΐνη, επινεφριδίνη). Σε περίπτωση βλάβης του αναπνευστικού κέντρου, χορηγείται μείγμα οξυγόνου με 5% διοξείδιο του άνθρακα.

Ειδικά

αντίδοτα

Είναι εκείνα τα αντίδοτα που χορηγούνται στην περίπτωση δηλητηρίασης από συγκεκριμένες ουσίες.

Διμερκαπτόλη

(BAL)

Χορηγείται σε περίπτωση δηλητηρίασης από βαρέα μέταλλα (υδράργυρο, αρσενικό, αντιμόνιο, νικέλιο, ψευδάργυρο). Χορηγείται σε μορφή ενδομυϊκής ένεσης κάθε έξι ώρες επί δέκα ημέρες. Προκαλεί σιελόρροια, πυρετό, ταχυκαρδία, αύξηση της αρτηριακής πίεσης. Τα συμπτώματα αντιμετωπίζονται με λήψη θειικής εφεδρίνης από το στόμα.

Ασβεστιο-δινατριο-αιβυλενοδιαμινο-τετραοξικό

οξύ

(EDTA)

Χορηγείται σε περίπτωση δηλητηρίασης από μόλυβδο, σίδηρο και χαλκό, σε μορφή ενδοφλέβιας ή ενδομυϊκής ένεσης 5ml (15 έως 25mg/Kg βάρους σε διάλυμα 250 έως 500ml δεξτρόζης 5%), ή χάπια 0,5gr από το στόμα (4gr την ημέρα). Μεγάλες δόσεις προκαλούν βλάβη στους ουροφόρους σωλήνες. 2-πυριδινο-αλδοξίμη-μεβυλοϊωδίδιο (PAM) Χορηγείται σε περίπτωση δηλητηρίασης από οργανοφωσφορικούς εστέρες, με ενδοφλέβια ένεση (1gr σε 200ml φυσιολογικού ορού) κάθε τρεις ώρες, μαζί με ατροπίνη.

Ναλλίνη

Χορηγείται σε περίπτωση δηλητηρίασης από μορφίνη, της οποίας ανταγωνίζεται τη δράση, 5 έως 10ml ενδοφλέβια ή ενδομυϊκά.

Νιτρώδη

και

θειοθειικά

Χορηγούνται σε περίπτωση δηλητηρίασης από κυανιούχες ενώσεις, όπως είναι το νιτρώδες νάτριο 3%, θειικό νάτριο 25%. Κάθε πέντε λεπτά, και ώσπου να χορηγηθεί ενδοφλέβια το διάλυμα θειοθεικών, χορηγείται με εισπνοή νιτρώδες αμύλιο.

Τεχνητός

νεφρός

Έχει σκοπό την αιμοκάθαρση (απομάκρυνση τοξικών φαρμακευτικών ουσιών από το αίμα, ανάπλαση του επιθηλίου των ουροφόρων σωληναρίων).

Ακετυλοκυστεΐνη

Χορηγείται σε δηλητηρίαση από παρακεταμόλη (Deron) για την προφύλαξη από την ηπατική νέκρωση. Είναι αποτελεσματική, όταν χορηγείται μέσα σε 15 ώρες από τη λήψη της παρακεταμόλης. Δόση: ενδοφλέβια αρχικά

150mg/Kg σε διάστημα 15 λεπτών. Συνολικά χορηγούνται 300mg/Kg μέσα σε 20 ώρες. Ιδιοσκεύασμα: Parvolex amp.

Άνθρακας ενεργός
Χορηγείται ως προσροφητικό πολλών δηλητηρίων. Δόση: 50gr σε 250ml ύδατος. Ιδιοσκευάσματα: Carbomix powder, Carbosylane caps, Ultracarbon caps.

Ασβέστιο γλυκονικό
Χορηγείται σε δηλητηρίαση με μαγνήσιο, αιθυλενογλυκόλη (αντιψυκτικό αυτοκινήτου), πολυφωσφορικό νάτριο (απορρυπαντικό πλυντηρίου) κ.τ.λ. Δόση: ενήλικες 0,5-2gr και παιδιά 200 έως 600mg, πολύ βραδέως ενδοφλέβια. Ιδιοσκεύασμα: Gluconate de Calcium amp 10ml (9,8%).

Ατροπίνη θειική
Χορηγείται σε δηλητηρίαση με οργανοφωσφορικούς εστέρες (παραθείο κ.τ.λ.), αναστολείς της χολινεστεράσης (καρβαμιδικό εστέρες), παρασυμπαθητικομιμητικά φάρμακα (φυσοστιγμίνη, πιλοκαρπίνη κ.τ.λ.) και σε δηλητηρίαση από μανιτάρια. Δόση: 1 έως 2mg υποδόρια, ενδομυϊκά και βραδέως ενδοφλέβια. Ιδιοσκεύασμα: Atropine sulfate.

Δικοβάλτιο εδετικό
Χορηγείται σε δηλητηρίαση με κυανιούχα. Δόση: 600mg σε ταχεία ενδοφλέβια χορήγηση και ακολουθεί από την ίδια βελόνα ένεση 50ml δεξτρόζης 5%. Ιδιοσκεύασμα: Kelocyanor.

Θειοκτικό οξύ
Χορηγείται σε δηλητηρίαση από μανιτάρια. Προσοχή, προκαλεί υπογλυκαιμία. Δόση: 75 έως 100ml σε ισότονο διάλυμα δεξτρόζης με σταγόνες. Η θεραπεία διακόπτεται, όταν οι τρανσαμινάσες επανέλθουν στα φυσιολογικά. Ιδιοσκεύασμα: Thioctacid.

Ιπεκακουάνα
Χορηγείται για την πρόκληση εμετού σε δηλητηριάσεις από το στόμα. Δεν χορηγείται ταυτόχρονα με ενεργό άνθρακα. Δόση: παιδιά 5 έως 10ml. Ενήλικοι 30ml σε μία μόνο δόση. Ακολουθεί λήψη νερού 100 έως 200ml. Ιδιοσκεύασμα: Ipecavom.

Μεθυλαίνιο
Κυανούν Χορηγείται σε δηλητηριάσεις με ουσίες που προκαλούν μεβαιοσφαιριναιμία, όπως ανιλίνη, νιτρώδη, φαινακετίνη κ.ά. Δόση: 0,1ml/Kg βραδέως ενδοφλέβια. Μπορεί να επαναλαμβάνεται κάθε τέσσερις ώρες. Ιδιοσκεύασμα: Methylene Blue.

Νιτρώδες Νάτριο
Χορηγείται σε δηλητηριάσεις από κυανιούχα. Συνδυάζεται πάντοτε με χορήγηση θειοθειικού νατρίου. Δόση: 10ml του διαλύματος βραδέως ενδοφλεβίως και, ύστερα από πέντε λεπτά, ακολουθεί ένεση ενδοφλέβια 50ml διαλύματος 25% θειοθειικού νατρίου. Ιδιοσκεύασμα: Sodium Nitrate.

Πραλιδοξίμη
Χορηγείται σε δηλητηριάσεις από οργανοφωσφορικούς εστέρες.

Σιλμπινίνη
Χορηγείται σε δηλητηρίαση από μανιτάρια. Δόση: ημερήσια δόση 20 mg/Kg σε τέσσερις εγχύσεις. Ιδιοσκεύασμα: Legalon sil διάλυμα 350ml.

Φλουμαζελίνη
Χορηγείται για την εξουδετέρωση της κατασταλτικής δράσης στο κεντρικό νευρικό σύστημα των βενζοδιαζεπινών. Δόση: 0,3mg ενδοφλέβια. Επανάληψη ύστερα από ένα λεπτό, μέχρι να αφυπνιστεί ο άρρωστος. Μέγιστη δόση 2mg. Ιδιοσκεύασμα: Anexate.